Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Rundskriv - Serie R

Rundskriv serie R (regelverk) erstatter tidligere serie F.
I den nye serie R publiseres også relevante lovendringer og konvensjonsendringer.

Mottakere av rundskrivet: (sett kryss)

☒	Sdir :	Sjøfartsdirektoratet
☐	A:	16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
☐	U:	Utvalgte utenriksstasjoner
☐	P:	Produsenter av utstyr evt. undergrupper
☐	OFF:	Offshorerederier / plattformsjefer / operatører
☒	Hov	Hovedorganisasjoner
☒	H.i.	Høringsinstanser
☒	Andre:	

Nr.: **RSR 13-2017**

Dato: 19.12.2017

Saksnr.: 2016/19146

Opphever:

Referanse til: Regler for sikkerhetsstillelser

Rundskrivet innføres i egen tabell i regelverkssamlingen og oppbevares til neste regelverkssamling.

Forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip, endringer i forskriften om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip og endringer i NIS-garantiforskriften som følge av endringer i MLC (2014)

Innledning

Sjøfartsdirektoratet har i dag fastsatt:

- forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip
- endringer i forskriften om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip[1]
- endringer i NIS-garantiforskriften[2]

Disse nye og endrede reglene gjennomfører endringer i ILO-konvensjon nr. 186 av 23. februar 2006 om sjøfolks arbeids- og levevilkår (MLC). Konvensjonsendringene trådte i kraft 18. januar 2017, og forskriftsendringene trer i kraft nå. Endringene innebærer nye krav om økonomisk sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere, jf. ny standard A.2.5.2 og om økonomisk garanti ved død eller langvarig uførhet, jf. ny standard A.4.2.1.8 følgende.

Om høringene

Forslaget til de nye reglene har vært på høring i to omganger. Første høring foregikk i perioden 11. november 2016 til 2. januar 2017, og omfattet forslag til forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip og dessuten forslag til endringer i forskriften om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip. Flere av høringsinstansene pekte på at det var overlapp mellom MLC-garantien og de forhold som NIS-garantien skal dekke. Høringsinstansene var ellers positive til forslagene. Direktoratet har også senere fått tilbakemeldinger fra ulike deler av næringen om at det etter ikrafttredelsen av plikten til å ha MLC-garantier om bord, ikke lenger er nødvendig med NIS-garanti. I tillegg måtte fastsettelsen av forskriftene stilles i bero i påvente av en nødvendig endring av skipsarbeidsloven § 4-7.

Som følge av innspillene fra den første høringen sendte direktoratet forslag til endring av NIS-garantiforskriften og et oppdatert forslag til ny forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip på høring i perioden 31. oktober 2017 til 15. desember 2017. Høringsinstansene sluttet seg med enkelte mindre bemerkninger til forslagene.

[1] Forskrift 18. februar 2005 nr. 145
[2] Forskrift 18. februar 2005 nr. 146 om garanti for arbeidsvederlag og hjemreise for arbeidstakere på skip registert i norsk internasjonalt skipsregister

Oversikt over innspillene fra høringsinstansene og Sjøfartsdirektorats kommentarer til disse er tatt inn i den vedlagte matrisen.

Nærmere om forskriften om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip

Alle norske passasjer- og lasteskip som går i utenriksfart skal nå ha ombord et dokument som viser at rederiet har sikkerhet for arbeidstakernes lønn, hjemreisekostnader mv. i tilfelle arbeidstakerne blir forlatt. I forskriftene som er gitt med hjemmel i skipssikkerhets- eller skipsarbeidsloven defineres normalt ikke hva som anses som lasteskip, og det er kjent blant brukerne av regelverket at det med lasteskip menes fartøy som er sertifisert som lasteskip (eller en eventuell underkategori) og som ikke er passasjerskip eller fiske- og fangstfartøy. Forskriften gjelder både for skip registrert i norsk ordinært skipsregister og for skip som er registrert i norsk internasjonalt skipsregister.

Forskriften innebærer at rederiet får en plikt til å sørge for sikkerhetsstillelse i form av forsikring eller annen tilsvarende økonomisk sikkerhet som dekker bistand til forlatte arbeidstakere. En arbeidstaker anses å være forlatt når det er åpnet konkurs i rederiet eller når rederiet i strid med norsk lov eller arbeidsavtale unnlater å dekke arbeidstakerens hjemreisekostnader, har forlatt arbeidstakeren uten nødvendig underhold og økonomisk støtte, eller på annen måte ensidig og uberettiget har brutt forbindelsen med arbeidstakeren, herunder ved å unnlate å utbetale avtalt lønn i minst to måneder.

Forskriften angir hvilke utgifter som gir krav på utbetaling og skjæringspunktet for utbetaling, at arbeidstakerne kan fremme kravet direkte mot sikkerhetsstilleren og at dokumentasjon på sikkerhetsstillelsen skal være lett tilgjengelig om bord.

Kravene til sikkerhetsstillelsens dekning går frem av forskriftens § 2 tredje ledd. Sikkerhetsstillelsen skal dekke fire måneders utestående lønn og eventuelle andre ytelser som følge av arbeidsforholdet. Den skal videre dekke alle nødvendige og påregnelige kostnader arbeidstakeren har pådratt seg som følge av at arbeidstakeren er forlatt, herunder hjemreisekostnader. Endelig skal sikkerhetsstillelsen omfatte kostnader til dekning av arbeidstakerens grunnleggende behov, herunder losji, mat, drikkevann, klær hvis dette er nødvendig, drivstoff til overlevelse på skipet, nødvendig legebehandling og andre rimelige kostnader, frem til arbeidstakeren er kommet hjem.

Sikkerhetsstillelse som oppfyller denne forskriften blir i dag i all hovedsak oppfylt gjennom skipenes P&I-forsikring, hvor vi forstår det slik at P&I-klubbene har gjort MLC-garantier til en obligatorisk del av forsikringen.

Nærmere om endringen av forskriften om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip

Forskrift 18. februar 2005 nr. 145 om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip gjelder for de arbeidstakerne som ikke er omfattet av norske trygdeordninger.
Konvensjonsendringene er gjennomført ved å endre denne forskriften slik at det framgår at arbeidstakerne kan rette krav om dekning direkte til garantist (§ 4 nytt annet ledd). Det er videre tatt inn bestemmelser om utbetaling av erstatning under garantien (§4 nytt annet ledd), om opphør av garantien (ny § 8), samt nærmere regler om dokumentasjon av slik garanti, herunder at denne dokumentasjonen skal være tilgjengelig for arbeidstakerne om bord på skipet (§ 7 nytt annet og tredje ledd).

Endringene i NIS-garantiforskriften

Passasjerskip og lasteskip er tatt ut av forskriftens virkeområde og bestemmelser, og i stedet er det presisert at den gjelder for flyttbare innretninger som er registrert i norsk internasjonalt skipsregister.

Administrative og økonomiske konsekvenser
Endringen er en forenkling av regelverket og oppheving av et krav som er oppfattet som et norsk særkrav, samtidig som arbeidstakernes rettigheter er ivaretatt. Forenklingen innebærer besparelse for rederiene og dessuten for Sjøfartsdirektoratet som ikke lenger vil kreve NIS-garanti ved registrering av slike skip i NIS. Kontrollen av at MLC-garantier er på plass skjer både ved MLC-tilsyn, havnestatkontroller og andre inspeksjoner som finner sted. Rettighetene til arbeidstakerne som NIS-garantien skulle ivareta blir videreført under MLC-garantien.

De eksisterende garantiene blir slettet av eget tiltak og returnert til garantisten for skipene som har bankgaranti. For skip med garanti fra Rederiforbundet eller Kystrederiene vil Sjøfartsdirektoratet sende brev med informasjon om at garantien er opphevet.

Arbeidet med å returnere garantidokument og informere rederier vil utløse merarbeid for direktoratet i en periode etter ikrafttredelsen. For tiden er det omlag 590 skip dette gjelder. For rederiene innebærer likevel forslaget en langvarig fordel ettersom det ikke lenger blir krav om å stille to garantier som har samme dekningsområde. Sjøfolkenes rettigheter er i varetatt som før. Det er pr i dag en flyttbar innretning registrert i NIS som også har stilt garanti etter forskriften. Denne er ikke berørt av forskriftsendringen.

I det store og hele er det positive følger av endringen.

Olav Akselsen
sjøfartsdirektør

Bjørn E. Pedersen
avdelingsdirektør
regelverk og internasjonalt arbeid

Vedlegg: Høringsmatrise
Forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip
Forskrift om endring av forskrift om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip
Forskrift om endring av forskrift om garanti for arbeidsvederlag og hjemreise for arbeidstakere på flyttbare innretninger registrert i norsk internasjonalt skipsregister